

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rudolfa Čirča a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Ľubora Šeba v právnej veci navrhovateľky **A. H.**, bývajúcej v R., pošta H., zastúpenej JUDr. B. K., advokátom so sídlom vo V., **o umorenie listiny**, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp.zn. 4 UL 1/2006, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2008 sp.zn. 12 Co 6/2008 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie navrhovateľky **z a m i e t a .**

Účastníkom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka podala na Okresnom súde Vranov nad Topľou 13.4.2006 návrh na umorenie listiny – závetu, ktorý podľa jej tvrdenia mal zriadiť v prospech nej Š. P., zomrelý X.. V návrhu ďalej tvrdila, že závet mal byť z bytu poručiteľa odcudzený po jeho smrti.

Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením z 13. júna 2006 č.k. 4 UL 1/2006-8 vyzval toho, kto má u seba rukou napísaný závet poručiteľa Š. P., nar. X. a zomrelého X. (správne X.), podľa ktorého všetok majetok zanechal svojej krstnej dcére A. H., nar. X., aby sa prihlásil na súde do jedného roka od uverejnenia tohto uznesenia a podľa možnosti túto listinu predložil, alebo aby proti návrhu podal námietky. Zároveň rozhodol, že ak ďalší návrh

na umorenie listiny nebude podaný do jedného mesiaca od uplynutia jednoročnej lehoty, bude konanie zastavené.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd na odvolanie Slovenskej republiky, za ktorú sa ako orgán konajúci v jej mene označil Krajský úrad v Prešove, uznesením z 31. októbra 2006 sp.zn. 12 Co 40/06 uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou zmenil tak, že návrh zamietol a zároveň rozhodol o trovách konania. Zamietnutie návrhu odôvodnil nemožnosťou umorenia závetu, ktorý je dispozitívnym úkonom poručiteľa, pričom v predmetnej veci nebolo preukázané, či vôľa poručiteľa nakladať s majetkom týmto spôsobom trvala až do jeho smrti, resp. či nebola zmenená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd na dovolanie navrhovateľky rozsudkom z 27. novembra 2007 sp.zn. 4 Cdo 33/2007 zrušil uznesenie Krajského súdu v Prešove z 31. októbra 2006 sp.zn. 12 Co 40/06 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zrušenie uznesenia odvolacieho súdu odôvodnil vadou majúcou za následok odňatie možnosti navrhovateľke konať pred súdom a to tým, že jej nebolo doručené odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa s možnosťou sa k nemu vyjadriť. Zároveň však uviedol, že existencia uvedenej vady nebráni dovolaciemu súdu zaujať stanovisko k otázke účasti v konaní o umorenie listín upraveného v ustanoveniach §§ 185i až 185s O.s.p. a k otázke možnosti umorenia listiny obsahujúcej závet. Vyslovil názor, že aj napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 185k O.s.p. treba pri jeho výklade, s prihliadnutím na zásadu spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov vyplývajúcu z ustanovení §§ 1 a 2 O.s.p., uplatniť v otázke účasti širší výklad a za účastníka považovať každého, o kom súd už v čase vydania uznesenia o výzve v zmysle § 185m ods. 2 O.s.p. dôvodne predpokladá, že by mohol byť dotknutý na svojich právach a mať námietky proti návrhu na umorenie listiny, a komu z tohto dôvodu uznesenie doručí. Doručenie uznesenia v takomto prípade zakladá zároveň právo na podanie odvolania proti nemu. Pokiaľ ide o otázku možnosti umorenia listiny obsahujúcej závet v konaní podľa § 185i a nasl. O.s.p., vyjadril názor, že umorenie takejto listiny neprichádza do úvahy. Poukázal na to, že ustanovenie § 185i ods. 1 O.s.p. umožňuje len umorenie takej stratenej alebo zničenej listiny, ktorú treba predložiť na uplatnenie práva a ktorú nemožno inak nahradiť. Odsek 3 tohto ustanovenia stanovuje výnimku z odseku 1, keď určité listiny, ktoré inak treba predložiť na uplatnenie práva, z umorenia vylučuje. I keď odsek 1 uvedeného ustanovenia bližšie nevymedzuje, čo treba rozumieť pod listinou, ktorú treba predložiť na uplatnenie práva, z odseku 3 konkrétne

označujúceho niektoré takéto listiny, aj z ďalších ustanovení upravujúcich umorovacie konanie, teda systematickým výkladom možno vyvodit', že listina obsahujúca závet nie je listinou, ktorú treba predložit' na uplatnenie práva. Ustanovenie § 185l druhá veta i ustanovenie § 185s O.s.p. napríklad predpokladá osobu podľa listiny zaviazanú. V prípade závetu takáto osoba neprichádza do úvahy. Závet je totiž jednostranným právnym úkonom, ktorým fyzická osoba – poručiteľ robí v predpísanej forme dispozíciu svojím majetkom pre prípad smrti. Závet je jedným z právnych dôvodov dedenia, teda prechodu práv a povinností fyzickej osoby z dôvodu jej smrti na iné subjekty. Občiansky zákonník v § 480 ods. 2 umožňuje poručiteľovi zrušenie závetu aj tým, že zničí listinu, na ktorej bol napísaný. Pokiaľ hmotné právo upravuje takúto možnosť s právnymi dôsledkami zrušenia účinkov závetu, je zároveň vylúčená možnosť domáhať sa v takomto prípade podľa procesných predpisov umorenia listiny závetu. Listinu obsahujúcu závet možno v prípade jej zničením iným spôsobom než samotným poručiteľom, alebo v prípade jej straty počas života poručiteľa nahradiť neskorším platným závetom. Ide o dispozitívnu listinu, ktorá má síce konštitutívnu funkciu pre vznik právneho pomeru, nie je však hmotnoprávnou podmienkou pre prevod alebo zánik práva. Účinky dedenia či už zo zákona alebo zo závetu nastávajú okamihom smrti poručiteľa. Podmienkou dedenia zo závetu je existencia platného závetu a nie predloženie listiny obsahujúcej závet. Účinky dedenia zo závetu môžu nastať aj v prípade straty alebo zničením takejto listiny. Existenciu závetu, jeho obsah ako aj splnenie všetkých náležitostí potrebných pre platnosť závetu spravidla dokazuje samotná listina obsahujúca závet. V prípade jej straty alebo zničením však nemožno vylúčiť dokázanie existencie platného závetu v čase smrti poručiteľa inými procesnými prostriedkami.

V ďalšom konaní Krajský súd v Prešove (po tom, čo po vydaní jeho uznesenia z 31. októbra. 2006 bola vytýkaná vada, spočívajúca v nedoručení odvolania proti prvostupňovému uzneseniu navrhovateľke, odstránená) uznesením z 26. februára 2008 sp.zn. 12 Co 6/2008 opätovne rozhodol o odvolaní tak, že uznesenie súdu prvého stupňa zmenil a návrh zamietol. Zamietnutie návrhu odôvodnil rovnako ako vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, pričom poukázal aj na názor dovolacieho súdu vyslovený v rozsudku z 27. novembra 2007 sp.zn. 4 Cdo 33/2007.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie navrhovateľka. Žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie

odôvodnila vadou konania vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. a nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke možnosti umorenia listiny závetu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníčkou konania, preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O.s.p. a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Existenciu takýchto vád však dovolací súd z obsahu spisu nezistil. V otázke účasti v umorovacom konaní sa dovolací súd vyjadril už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí. Pokiaľ súdu prvého stupňa bolo známe, že v dedičskom konaní vedenom na tomto súde pod sp.zn. 4 D 73/2005 bolo zistené, že poručiteľ Š. P. nemá zákonných dedičov a že prichádza do úvahy pripadnutie dedičstva ako odúmrtie štátu, v mene ktorého v tomto konaní vystupoval Krajský úrad v Prešove, správne doručil uznesenie o výzve tomuto subjektu, ktorý môže mať k veci vzťah, resp. by mohol byť dotknutý na svojich právach. Doručením tohto uznesenia sa štát stal účastníkom konania a odvolací súd správne prejednal odvolanie podané v mene Slovenskej republiky Krajským úradom v Prešove (konanie tohto orgánu v mene štátu nesporne vyplýva z obsahu podaného odvolania) ako odvolanie podané oprávnenou osobou. Na tomto závere nič nemení ani zrejma nesprávnosť v záhlaví uznesenia odvolacieho súdu týkajúca sa označenia odvolateľa, ktorú bude potrebné odstrániť opravným uznesením. Samotné oprávnenie Krajského úradu v Prešove konať v mene štátu vyplývalo z ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení platnom v čase podania odvolania. Od účinnosti zákona č. 325/2007 Z.z., ktorým bol zmenený zákon o správe majetku štátu, t.j. od 1. októbra 2007, je týmto orgánom príslušný obvodný úrad.

Dovolací súd ďalej skúmal správnosť uznesenia odvolacieho súdu z hľadiska právneho posúdenia veci. Právny záver odvolacieho súdu o nemožnosti umorenia listiny obsahujúcej závet považuje za správny a stotožňuje sa aj s dôvodmi dovolaním napadnutého uznesenia a v podrobnostiach na ne poukazuje. Zároveň poukazuje i na svoj predchádzajúci rozsudok v tejto veci, v ktorom sa už vyjadril k otázke možnosti umorenia listiny obsahujúcej závet v konaní podľa § 185i a nasl. O.s.p. tak, že umorenie takejto listiny neprichádza do

úvahy. Odkazuje tiež na dôvody, pre ktoré dospel k takémuto názoru, bez toho, aby bolo potrebné k nim čokoľvek dodávať.

So zreteľom na uvedené dovolanie navrhovateľky smerujúce proti správne uzneseniu odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O.s.p.).

Náhradu trov dovolacieho konania účastníkom nepriznal, pretože navrhovateľka bola v konaní neúspešná a ďalšiemu účastníkovi konania v súvislosti s ním žiadne nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. mája 2008

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :